

Lagrådsremiss

Tillfälliga åtgärder för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 26 mars 2020

Morgan Johansson

Erik Hällströmer
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Spridningen av det virus som orsakar covid-19 medför inte bara humanitära konsekvenser, utan påverkar även näringslivet och föreningslivet. Regeringen har redan vidtagit ett stort antal åtgärder för att motverka smittspridningen och mildra dess ekonomiska konsekvenser.

En konsekvens av smittspridningen är att det blir svårare för aktieägare och föreningsmedlemmar att delta i de kommande årsstämmorna, som för det stora flertalet bolag och föreningar ska genomföras de närmaste månaderna. I lagrådsremissen lämnas därför förslag som ska underlätta för bolag och föreningar att genomföra stämmorna på ett sådant sätt att risken för spridning av viruset minimeras.

Förslagen innebär att det ska införas en ny lag med tillfälliga bestämmelser som utökar möjligheten till fullmaktsinsamling, poströstning och deltagande genom ombud vid bolags- och föreningsstämmor. Bestämmelserna möjliggör att antalet deltagare som närvarar personligen vid stämman kan hållas nere, samtidigt som aktieägarna och medlemmarna får ett så stort inflytande som möjligt under de rådande omständigheterna.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 15 april 2020 och upphöra att gälla vid utgången av 2020.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Förslag till lag om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor	4
3	Ärendet och dess beredning	8
4	Smittspridningen påverkar möjligheten att delta i stämmor	8
5	Tillfälliga åtgärder för att underlätta bolags- och föreningsstämmor	9
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	15
7	Konsekvenser.....	15
8	Författningskommentar.....	17
Bilaga 1	Lagförslaget i utkastet till lagrådsremiss.....	24
Bilaga 2	Förteckning över myndigheter och organisationer som getts tillfälle att lämna synpunkter.....	27

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor.

2 Förslag till lag om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll och syfte

1 § Denna lag innehåller undantag från vissa bestämmelser om deltagande i bolagsstämmor, föreningsstämmor och sparbanksstämmor i följande lagar:

- aktiebolagslagen (2005:551),
- lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar,
- bostadsrättslagen (1991:614),
- lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt,
- lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,
- sparbankslagen (1987:619), och
- lagen (1995:1570) om medlemsbanker.

Lagen syftar till att underlätta genomförandet av bolags-, förenings- och sparbanksstämmor på ett sådant sätt att risken för spridning av det virus som orsakar covid-19 minimeras.

Insamling av fullmakter och poströstning i aktiebolag

2 § Trots 7 kap. 4 § första stycket, 24 § tredje stycket och 63 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) får styrelsen i ett aktiebolag inför en viss bolagsstämma besluta om insamling av fullmakter, även om det inte anges i bolagsordningen och utan att det anges i kallelsen till stämman.

Vid insamling av fullmakter med stöd av första stycket får det fullmaktsformulär som anges i 7 kap. 4 § andra stycket aktiebolagslagen tillhandahållas aktieägarna även genom att publiceras på bolagets webbplats tillsammans med den information som anges i 7 kap. 24 § tredje stycket i den lagen. Formuläret och informationen ska då, med avvikelse från det som anges i 7 kap. 56 c § aktiebolagslagen, hållas tillgängliga på webbplatsen under minst en vecka närmast före stämman och dagen för stämman.

I stället för att publiceras på bolagets webbplats får formuläret och informationen, med avvikelse från det som anges i 7 kap. 56 c § aktiebolagslagen, tillhandahållas aktieägarna genom att senast en vecka före stämman lämnas till dem på det sätt som bolaget annars använder för att lämna information till aktieägarna.

3 § Trots 7 kap. 4 a § första stycket, 24 § tredje stycket och 63 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) får styrelsen i ett aktiebolag inför en viss bolagsstämma besluta att aktieägarna före stämman ska kunna utöva sin rösträtt per post, även om det inte anges i bolagsordningen och utan att det anges i kallelsen till stämman.

Vid poströstning med stöd av första stycket får det formulär som anges i 7 kap. 4 a § andra stycket aktiebolagslagen tillhandahållas aktieägarna genom att publiceras på bolagets webbplats tillsammans med den information som anges i 7 kap. 24 § tredje stycket i den lagen. Formuläret och informationen ska då, med avvikelse från det som anges i 7 kap. 56 c §

aktiebolagslagen, hållas tillgängliga på webbplatsen under minst en vecka närmast före stämman och dagen för stämman.

I stället för att publiceras på bolagets webbplats får formuläret och informationen, med avvikelse från det som anges i 7 kap. 56 c § aktiebolagslagen, tillhandahållas aktieägarna genom att senast en vecka före stämman lämnas till dem på det sätt som bolaget annars använder för att lämna information till aktieägarna.

Ombud och poströstning i andra företagsformer

Ekonomiska föreningar

4 § Trots 6 kap. 4 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en ekonomisk förening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna har rätt att anlita ett ombud som inte ingår i den krets som anges i första stycket i den paragrafen. Trots 5 § i samma kapitel och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen också besluta att ombud vid stämman får företräda mer än tre medlemmar.

Trots 6 kap. 42 § andra stycket lagen om ekonomiska föreningar och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen inför ett visst fullmäktigemöte dels besluta att fullmäktige får delta i mötet genom ombud, dels fatta sådana beslut som anges i första stycket i den förevarande paragrafen även när det gäller fullmäktige.

5 § Trots 6 kap. 6 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar får styrelsen i en ekonomisk förening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna före stämman ska kunna utöva sin rösträtt per post, även om det inte anges i stadgarna och utan att det anges i kallelsen till stämman.

Vid poströstning med stöd av första stycket får det formulär som anges i 6 kap. 6 § andra stycket lagen om ekonomiska föreningar tillhandahållas medlemmarna även genom att publiceras på föreningens webbplats tillsammans med den information som anges i den paragrafen. Formuläret och informationen ska då hållas tillgängliga på webbplatsen under minst en vecka närmast före stämman och dagen för stämman.

I stället för att publiceras på föreningens webbplats får formuläret och informationen tillhandahållas medlemmarna genom att senast en vecka före stämman lämnas till dem på det sätt som föreningen annars använder för att lämna information till medlemmarna.

Bostadsrättsföreningar

6 § Trots 9 kap. 14 § 4 bostadsrättslagen (1991:614) och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en bostadsrättsförening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna har rätt att anlita ett ombud som inte ingår i den krets som anges i den punkten och att ett ombud får företräda mer än en medlem.

7 § Trots 9 kap. 14 § 3 bostadsrättslagen (1991:614) får styrelsen i en bostadsrättsförening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna före stämman ska kunna utöva sin rösträtt per post i enlighet

med 6 kap. 6 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar och 5 § i denna lag.

Kooperativa hyresrättsföreningar

8 § Trots 2 kap. 17 b § lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en kooperativ hyresrättsförening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna har rätt att anlita ett ombud som inte ingår i den krets som anges i den paragrafen och att ett ombud får företräda mer än en medlem.

9 § Trots 2 kap. 17 a § lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt får styrelsen i en kooperativ hyresrättsförening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna före stämman ska kunna utöva sin rösträtt per post i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar och 5 § i denna lag.

Samfällighetsföreningar

10 § Trots 49 § lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en samfällighetsförening inför en viss föreningsstämma besluta att ett ombud får företräda mer än en medlem.

Sparbanker och medlemsbanker

11 § Trots 4 kap. 13 § första stycket sparbankslagen (1987:619) och oavsett vad som anges i reglementet, får styrelsen i en sparbank inför en viss sparbanksstämma besluta att huvudmännen får anlita ombud med skriftlig, av huvudmannen undertecknad och daterad fullmakt eller utöva sin rösträtt per post i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar och 5 § i denna lag.

En huvudman som anlitar ett ombud eller utövar sin rösträtt per post ska anses vara närvarande vid tillämpning av 4 kap. 14 § sparbankslagen.

12 § Trots 7 kap. 2 § lagen (1995:1570) om medlemsbanker och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en medlemsbank inför en viss föreningsstämma besluta att ett ombud får företräda mer än en medlem.

Trots 7 kap. 12 § lagen om medlemsbanker och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen inför ett visst fullmäktigemöte besluta dels att fullmäktige får delta i mötet genom ombud, dels att ett ombud får företräda mer än en fullmäktig.

Det som sägs om poströstning i 5 § i denna lag gäller även för medlemsbanker.

Ömsesidiga försäkringsbolag, försäkringsföreningar och tjänstepensionsföreningar

13 § Bestämmelserna i 4 och 5 §§ gäller även för ömsesidiga försäkringsbolag, försäkringsföreningar och tjänstepensionsföreningar. Det som sägs i de paragraferna om stadgarna ska när det gäller ömsesidiga försäkringsbolag avse bolagsordningen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 15 april 2020.
 2. Lagen upphör att gälla vid utgången av 2020.

3 Ärendet och dess beredning

I en skrivelse som gavs in till Justitiedepartementet den 18 mars 2020 föreslår Svenskt Näringsliv en tillfällig lagändring för att underlätta att antalet deltagare vid bolagsstämmor minimeras (dnr Ju2020/01159/L1). Förslagen syftar till att göra det möjligt för styrelsen i ett aktiebolag att inför bolagsstämman dels besluta att bolaget ska samla in fullmakter från aktieägarna, dels besluta att aktieägare ska kunna utöva sin rösträtt per post, även om sådana möjligheter inte anges i bolagsordningen. Förslagen lämnas mot bakgrund av spridningen av det virus som orsakar covid-19 och syftar till att motverka smittspridning, samtidigt som genomförandet av bolagsstämmorna underlättas.

Regeringskansliet har även kontaktats i frågan av företrädare för bostadsrättsföreningarna.

Den 20 mars 2020 gav Justitiedepartementet ett antal myndigheter och organisationer tillfälle att lämna synpunkter på ett utkast till lagrådsremiss vars innehåll i stort överensstämmer med förslagen i denna lagrådsremiss. Lagförslagen i utkastet till lagrådsremiss finns i *bilaga 1*. En förteckning över de som gavs tillfälle att lämna synpunkter finns i *bilaga 2*. De synpunkter som lämnades finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju2020/01198/L1).

4 Smittspridningen påverkar möjligheten att delta i stämmor

Spridningen av det virus som orsakar covid-19 medför inte bara humanitära konsekvenser, utan påverkar även näringslivet och föreningslivet. Regeringen har redan vidtagit ett stort antal åtgärder för att motverka smittspridningen och mildra dess ekonomiska konsekvenser.

Regeringen föreskrev exempelvis den 11 mars 2020 att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än 500 deltagare tills vidare inte får hållas inom Sverige (förordningen [2020:114] om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar). En bolags- eller föreningsstämma kan omfattas av förbudet främst om den genomförs på ett sådant sätt att det s.k. allmänhetskravet i 2 kap. 1 § andra stycket ordningslagen (1993:1617) är uppfyllt. Det skulle t.ex. kunna handla om att stämman hålls öppen för allmänheten. Både bolags- och föreningsstämmor torde dock i praktiken kunna genomföras på ett sådant sätt att de inte omfattas av förbudet mot större allmänna sammankomster och offentliga tillställningar.

Smittspridningen försvårar emellertid för bolag och föreningar att följa gällande regler om företagets interna organisation. Aktieägares och medlemmars möjlighet att delta i stämmor kringskärs av olika skäl. Det kan t.ex. handla om att de befinner sig i karantän eller att de tillhör en riskgrupp för covid-19 och att de därför bör undvika sociala kontakter. Vidare kan aktieägare och medlemmar vara förhindrade att resa till den ort där stämman hålls på grund av interna riktlinjer för anställda hos

institutionella ägare eller på grund av resebegränsningar som har införts både i Sverige och utomlands.

En bolags- eller föreningsstämma kan i och för sig hållas som en skrivbordsstämma ("per capsulam"). Det förutsätter att samtliga aktieägare eller medlemmar samtyckt till det och innebär att besluten på stämman fattas utan att aktieägarna eller medlemmarna träffas fysiskt vid ett sammanträde. Besluten dokumenteras som vanligt i ett stämmoprotokoll. Av förklarliga skäl lämpar sig detta bäst för enkla och enhälliga beslut i mindre bolag och föreningar. Det är inte ett tillgängligt alternativ för större bolag och föreningar.

Kravet på att bolags- eller föreningsstämman ska hållas på en viss ort medför att stämman inte kan hållas enbart genom elektronisk uppkoppling mellan aktieägarna eller medlemmarna ("stämma online"), annat än om samtliga aktieägare eller medlemmar går med på det (se prop. 2004/05:85 s. 303 och 2015/16:4 s. 148). Det är däremot möjligt att hålla stämman som en s.k. hybridstämma, där stämman leds från en viss lokal men där aktieägarna eller medlemmarna kan delta och rösta på distans. Detta kan vara ett alternativ för vissa bolag och föreningar. Men som Svenskt Näringsliv anför i sin skrivelse är en sådan lösning förenad med tekniska och juridiska svårigheter, som medför att den inte är ett alternativ för många företag (se vidare i avsnitt 5).

För att risken för smittspridning ska minimeras och för att de kommande bolags- och föreningsstämmorna ska kunna genomföras med ett så stort inflytande för aktieägare och medlemmar som möjligt under de rådande omständigheterna, krävs det att särskilda lagstiftningsåtgärder vidtas.

5 Tillfälliga åtgärder för att underlätta bolags- och föreningsstämmor

Regeringens förslag: Det ska införas tillfälliga möjligheter för styrelsen i ett aktiebolag att dels besluta om insamling av fullmakter inför bolagsstämman, dels besluta att aktieägare ska kunna utöva sin rösträtt genom poströstning, även om sådana åtgärder inte har angetts i bolagsordningen eller i kallelsen till stämman.

På motsvarande sätt ska det beträffande ekonomiska föreningar, inklusive bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrättsföreningar, införas tillfälliga undantag från de regler som begränsar möjligheten till poströstning vid föreningsstämman, vem som får anlitas som ombud och antalet medlemmar som ett ombud får företräda.

Motsvarande tillfälliga undantag ska införas för andra företag som tillämpar reglerna för aktiebolag eller ekonomiska föreningar, däribland företag på finansmarknaden, samt för sparbanksföretag.

Förslagen i utkastet till lagrådsremiss överensstämmer med regeringens.

Synpunkterna på förslagen: Samtliga myndigheter och organisationer som yttrar sig tillstyrker förslagen eller har ingen invändning mot dem. De

allra flesta framhåller vikten av att förslagen genomförs så snart som möjligt.

De flesta av de som yttrar sig förordar att längre gående åtgärder av olika slag vidtas. Några av dem, däribland *Svenskt Näringsliv*, *Svenska Bankföreningen*, *Svenska Fondhandlareföreningen*, *Sveriges advokatsamfund* och *Institutionella Ågares Förening*, anser att det bör övervägas att ge styrelsen rätt att besluta att deltagarna enbart får utöva sin rösträtt vid stämman genom poströstning. Det betonas dock att överväganden rörande obligatorisk poströstning inte får riskera att försena genomförandet av de nu föreslagna åtgärderna.

HSB Riksförbund, *Riksbyggen* och *Bostadsrätterna* förordar att det tillfälligt införs en förlängd tidsfrist för att hålla årsstämma.

Bland andra *Sveriges Aktiesparares Riksförbund* och *Sparbankernas Riksförbund* framför att möjligheten att hålla en stämma helt digitalt bör utvidgas.

Flera av de som yttrar sig, däribland *Sveriges advokatsamfund*, *Svensk Försäkring*, *Svensk Kooperation*, *HSB Riksförbund*, *Svenska Bankföreningen* och *Svenska Fondhandlareföreningen*, anser att det också bör införas en möjlighet för styrelsen i ekonomiska föreningar och andra företag som tillämpar reglerna för ekonomiska föreningar att i förekommande fall låta fullmäktige delta vid ett fullmäktigemöte genom ombud.

Riksbyggen och *Villaägarnas Riksförbund* framhåller att även samfällighetsföreningar bör beaktas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Skälen för regeringens förslag

Spridningen av viruset sammanfaller med den s.k. stämмосäsongen

Både aktiebolag och ekonomiska föreningar ska hålla ordinarie bolags- respektive föreningsstämma (årsstämma) senast sex månader efter utgången av varje räkenskapsår. För många företag innebär det att årsstämman måste hållas inom de närmsta månaderna och att den sista möjliga tidpunkten att hålla stämman riskerar att sammanfalla med det pågående utbrottet av det virus som orsakar covid-19.

I Sverige finns det omkring 1 000 aktiebolag vars aktier är spridda bland allmänheten och som därmed har ett stort antal aktieägare som ska kallas till bolagsstämman för att utöva sin rätt att besluta i bolagets angelägenheter. Även i många ekonomiska föreningar finns det ett stort antal medlemmar som ska kallas till stämman.

Det har både i Sverige och i andra länder vidtagits åtgärder för att på olika sätt motverka spridningen av viruset. Gemensamt för många av åtgärderna är att de syftar till att begränsa antalet människor som möts på en och samma plats. I både näringslivet och föreningslivet finns det en stark vilja att delta i samhällets insatser för att begränsa smittspridningen. Det är viktigt att den viljan tas till vara och att lagregler som motverkar sådana insatser ses över.

Många aktieägare och föreningsmedlemmar kan i praktiken vara förhindrade att delta personligen vid stämman eller annars välja att avstå från att delta eftersom de befinner sig i en riskgrupp. För att sådana aktieägare och medlemmar ska ha förutsättningar att utöva sina rättigheter och för att motverka ytterligare smittspridning är det angeläget att bolags- och för-

eningsstämmorna kan arrangeras på ett sådant sätt att antalet deltagare som behöver närvara personligen kan hållas nere.

Vilka alternativ finns?

Som nämns i avsnitt 4 kan det i mindre aktiebolag och ekonomiska föreningar vara möjligt att hålla en stämma i pappersform, utan ett fysiskt sammanträde. I ett antal bolag och föreningar kan det också vara möjligt att med användande av tekniska hjälpmedel hålla stämman delvis på distans. Som Svenskt Näringsliv pekar på i sin skrivelse finns det emellertid både tekniska och juridiska svårigheter att arrangera stämman på ett sådant sätt att ett stort antal aktieägare eller medlemmar kan delta på distans var och en för sig. Till exempel torde en förutsättning för ett sådant arrangemang vara att stämman är öppen även för andra än aktieägarna eller medlemmarna (se prop. 2004/05:85 s. 301 f. och 2015/16:4 s. 147 f.). Det är dessutom inte realistiskt att tro att de tekniska möjligheterna kan göras tillgängliga för mer än ett fåtal företag under den korta tid som återstår innan flertalet av årsstämmorna måste genomföras. Att utvidga möjligheten att hålla stämmor på distans, som bl.a. *Sparbankernas Riksförbund* och *Sveriges Aktiesparares Riksförbund* förordar, är därför inte en tänkbar lösning i nuläget.

Ett annat alternativ, som tas upp av *HSB Riksförbund*, *Riksbyggen* och *Bostadsrätterna*, är att göra det möjligt att skjuta upp årsstämmorna till en tidpunkt då smittspridningen inte längre utgör ett hinder. En nackdel med en sådan lösning är att det i dagsläget inte går att förutse när den tidpunkten infaller. Det går därför inte att avgöra hur länge årsstämmorna skulle behöva skjutas upp. Vid årsstämmorna fattas dessutom beslut i flera viktiga frågor, som t.ex. fastställelse av resultat- och balansräkning, vinstutdelning och ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och den verkställande direktören. Även frågor om val av styrelseledamöter och revisor behandlas ofta på årsstämmorna. Att göra det möjligt att skjuta upp årsstämmorna är därför inte en åtgärd som kan genomföras på den korta tid som nu står till förfogande. Detta hindrar givetvis inte bolag och föreningar från att hålla årsstämman så sent som möjligt inom gällande tidsfrister, vilket i de flesta fall innebär att stämman ska hållas senast den 30 juni 2020.

Mot bakgrund av att flertalet årsstämmor måste genomföras inom de närmaste månaderna finns det starka skäl för att ändamålsenliga åtgärder bör kunna genomföras så snart som möjligt. Det finns därför inte utrymme för att i detta sammanhang överväga sådana mer långtgående ändringar i rätten att delta personligen i stämman som bl.a. *Svenskt Näringsliv*, *Sveriges advokatsamfund*, *Kollegiet för svensk bolagsstyrning* och *Institutionella Ågares Förening* förordar.

Sammantaget är den lämpligaste lagstiftningsåtgärd som nu kan vidtas på området att underlätta för bolag, föreningar och sparbanker att genomföra stämmorna inom gällande tidsfrister. Regeringen följer dock utvecklingen noga och utesluter inte några åtgärder för att motverka smittspridning och skydda arbetstillfällena i svenska företag.

Det behövs utökade möjligheter till insamling av fullmakter och poströstning vid bolagsstämmor

En aktieägare som inte är personligen närvarande vid bolagsstämman får utöva sin rätt vid stämman genom ett ombud med skriftlig fullmakt. Aktieägarens rätt att låta sig representeras genom ombud är ovillkorlig och får inte begränsas i bolagsordningen.

I den uppkomna situationen kan det emellertid förväntas vara svårt för många småsparare att anlita ett eget ombud som kan närvara vid stämman i deras ställe. Om flertalet aktieägare skulle välja att anlita varsitt ombud, skulle antalet närvarande personer vid bolagsstämman inte heller minska. Det torde i många fall inte finnas praktiska förutsättningar att utan hjälp av bolaget organisera en allmänt tillgänglig funktion, där ett och samma ombud företräder ett stort antal aktieägare enligt deras enskilda instruktioner.

Huvudregeln enligt aktiebolagslagen (2005:551) är emellertid att fullmakter inte får samlas in av bolaget. Om det anges i bolagsordningen får dock bolaget i samband med kallelse till bolagsstämman samla in fullmakter med hjälp av fullmaktsformulär. Ett sådant formulär kan användas för att ge den person som anges i formuläret i uppdrag att företräda aktieägare vid bolagsstämman i de frågor som anges i formuläret (se 7 kap. 4 § aktiebolagslagen). Regleringen har sin bakgrund i att fullmaktsinsamlingar från styrelsens sida i praktiken sker med utnyttjande av bolagets adressregister och övriga resurser, vilket kan ge styrelsen ett övertag i förhållande till aktieägare som, eventuellt i opposition mot styrelsen, vill organisera en egen fullmaktsinsamling (se bl.a. prop. 1997/98:99 s. 112 f.).

Även poströstning förutsätter att bolaget har tagit in en särskild bestämmelse i bolagsordningen om att aktieägarna alltid får utöva sin rösträtt genom att poströsta eller att styrelsen anförtros att inför varje bolagsstämma ta ställning till om den möjligheten ska erbjudas aktieägarna (se 7 kap. 4 a § aktiebolagslagen). Förfarandet har i praktiken stora likheter med fullmaktsinsamling. Till exempel ska bolaget inför poströstning tillhandahålla ett formulär som aktieägarna ska använda för att ange hur de vill rösta i de frågor som behandlas på stämman.

Om fullmaktsinsamling eller poströstning är tillåtet enligt bolagsordningen, står det aktieägaren fritt att välja om han eller hon vill använda denna möjlighet för att utöva sin rösträtt. Aktieägaren kan i stället välja att delta personligen vid stämman eller att anlita ett annat ombud än det som anges i fullmaktsformuläret.

I praktiken har mycket få aktiebolag tagit in bestämmelser som möjliggör fullmaktsinsamling eller poströstning i sina bolagsordningar. Även om detta i vissa fall återspeglar medvetna ställningstaganden från aktieägarnas sida, är det troligt att avsaknaden av sådana bestämmelser ofta beror på att möjligheten inte närmare har övervägts eller i vart fall inte har underställts stämman för prövning. Under alla förhållanden har bolagen och aktieägarna knappast kunnat förutse den nu uppkomna situationen, med spridningen av det virus som orsakar covid-19 och de förändrade förutsättningar som det innebär för människor att samlas, eller haft detta i åtanke vid utformningen av sina bolagsordningar.

Det är av stor betydelse att aktiebolagen ges förutsättningar att genomföra bolagsstämmorna på ett sådant sätt att risken för smittspridning bland

aktieägarna och andra minimeras och att de aktieägare som inte kan eller vill närvara personligen vid stämman ges möjlighet att utöva sin rösträtt. I det rådande läget väger enligt regeringens mening intresset av att så många aktieägare som möjligt kan utöva sin rösträtt utan hälsorisker tyngre än de intressen som motiverar kraven på stöd i bolagsordningen för fullmaktsinsamling och poströstning. Det bör därför tillfälligt införas undantag från bestämmelserna om att fullmaktsinsamling och poströstning endast får ske om det har angetts i bolagsordningen. Undantagen bör tas in i en särskild lag.

Bestämmelserna bör utformas så att styrelsen i ett aktiebolag inför en viss bolagsstämma får besluta om insamling av fullmakter eller om poströstning, även om det inte anges i bolagsordningen och utan att det anges i kallelsen till stämman.

Motsvarande möjligheter bör finnas även vid föreningsstämmor

Till skillnad från aktiebolagslagen innehåller lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar inte några begränsningar eller andra regler i fråga om föreningens möjligheter att samla in fullmakter. Ekonomiska föreningar har alltså redan möjlighet att genomföra en fullmaktsinsamling inför stämman (se SOU 2009:37 s. 133). En sådan insamling skulle exempelvis kunna ske på ett sätt som motsvarar det som är föreskrivet för aktiebolag. Frågan berörs närmare i författningskommentaren, se avsnitt 8.

Det finns emellertid andra i lag angivna begränsningar när det gäller möjligheterna för medlemmar att närvara vid föreningsstämman genom ombud eller att utöva sin rösträtt genom poströstning. För poströstning i ekonomiska föreningar i allmänhet krävs det t.ex. att en sådan möjlighet framgår av stadgarna (se 6 kap. 6 § lagen om ekonomiska föreningar). I bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrättsföreningar finns det inte någon möjlighet till poströstning (se 9 kap. 14 § bostadsrättslagen [1991:614] respektive 2 kap. 17 a § lagen [2002:93] om kooperativ hyresrätt, jfr prop. 2015/16:4 s. 184 f.). För samtliga dessa typer av föreningar är det också vanligt med begränsningar i fråga om vem som får anlitas som ombud och antalet medlemmar som ett ombud får företräda (jfr 6 kap. 4 och 5 §§ lagen om ekonomiska föreningar, 9 kap. 14 § bostadsrättslagen och 2 kap. 17 b § lagen om kooperativ hyresrätt).

De skäl som anförs ovan för att bolagsstämmor måste kunna genomföras på ett sådant sätt att risken för smittspridning kan minskas, gör sig lika starkt gällande i fråga om föreningsstämmor. I den särskilda lagen bör det därför beträffande föreningsstämmor tas in en möjlighet till tillfälliga undantag från de regler som begränsar möjligheten till poströstning och möjligheten att delta vid stämman genom ombud. Motsvarande bör i förekommande fall gälla för fullmäktige vid fullmäktigemöten.

Även andra företagsformer berörs av de utökade möjligheterna

Genom hänvisningar i annan lagstiftning till de regler som gäller för aktiebolag och ekonomiska föreningar kommer de tillfälliga åtgärder som nu föreslås att vara tillgängliga även för ett flertal andra företagsformer, som t.ex. bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, kreditmarknadsföreningar och försäkringsaktiebolag. På grund av lagstiftningstekniken i vissa av lagarna på det finansiella området krävs en särskild reglering för ömsesidiga

försäkringsbolag, försäkringsföreningar, tjänstepensionsföreningar, medlemsbanker och sparbanker.

När det gäller samfällighetsföreningar krävs en särskild reglering för att underlätta användandet av ombud och fullmaktsinsamling. I övrigt finns det inte några närmare föreskrifter i lag om hur föreningsstämman ska gå till. Som utgångspunkt är det därför upp till föreningen själv att, inom ramen för vad som anges i stadgarna, bestämma på vilket sätt stämman ska genomföras.

Även när det gäller ömsesidiga tjänstepensionsbolag skulle, på grund av lagstiftningstekniken i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag, en särskild reglering krävas för att sådana bolag ska kunna använda sig av de tillfälliga åtgärderna. Under den tid som de tillfälliga åtgärderna föreslås gälla (se avsnitt 6) torde det emellertid inte finnas några ömsesidiga tjänstepensionsbolag. Det finns därför inget behov av någon särskild reglering för sådana bolag.

När det gäller de understödsföreningar som enligt 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) tillämpar den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar, görs bedömningen att det inte är möjligt att införa några tillfälliga åtgärder motsvarande det som i övrigt föreslås. Ett sådant införande skulle nämligen innebära att ändringar gjordes i en upphävd lag.

För ideella föreningar finns det inte någon lagreglering i fråga om när en föreningsstämma ska hållas eller om hur stämman ska genomföras. Även om vissa ideella föreningar måste beakta reglerna om att offentliggöra en årsredovisning en viss senaste tidpunkt, har alltså många ideella föreningar möjlighet att skjuta upp en planerad föreningsstämma till en senare tidpunkt. För ideella föreningar finns det inte heller några lagstadgade begränsningar i fråga om t.ex. möjligheterna till poströstning eller att delta vid stämman genom ombud. Både fullmaktsinsamling och poströstning kan alltså användas av ideella föreningar som vill minska antalet personligen närvarande på föreningsstämman, om det inte strider mot föreningens stadgar. För många ideella föreningar finns det också möjlighet att hålla stämman i pappersform, utan ett fysiskt möte, eller att hålla stämman helt digitalt eller i form av en s.k. hybridstämma, där stämman leds från en viss lokal men där medlemmarna kan delta och rösta på distans. Några lagstiftningsåtgärder behövs mot denna bakgrund inte för ideella föreningar.

Åtgärder vidtas även i andra länder

De problem som spridningen av det virus som orsakar covid-19 skapar för bolag och föreningar att hålla stämman är givetvis inte unika för Sverige. Situationen är likartad i en rad andra länder och tillfälliga lagändringar har genomförts eller är under beredning i våra nordiska grannländer (Danmark, Finland och Norge), men också i exempelvis Frankrike, Italien, Spanien, Tyskland och Österrike.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Den nya lagen ska träda i kraft den 15 april 2020 och upphöra att gälla vid utgången av 2020.

Regeringens bedömning: Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss överensstämmer med regeringens.

Synpunkter på förslagen: Samtliga myndigheter och organisationer som yttrar sig tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. Några av dem, däribland *Svenskt Näringsliv*, *Sveriges advokatsamfund*, *Institutionella Ägares Förening*, *Svenska Bankföreningen* och *Svenska Fondhandlareföreningen*, förordar att det i en särskild övergångsbestämmelse tydliggörs att den nya lagen ska tillämpas på alla stämmor som hålls efter lagens ikraftträdande.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Det är av stor betydelse att bolags- och föreningsstämmor i det rådande läget kan genomföras på ett sådant sätt att risken för smittspridning minskas. Eftersom de allra flesta aktiebolag och ekonomiska föreningar måste hålla sin årsstämma under de närmaste månaderna, behöver den nya lagen träda i kraft så snart som möjligt. Om åtgärderna fördröjs riskerar de att förlora sin betydelse. Lagen bör därför träda i kraft redan den 15 april 2020.

Eftersom det i nuläget inte är möjligt att bedöma hur länge utbrottet av det virus som orsakar covid-19 kommer att pågå och hur länge åtgärder för att motverka dess spridning behöver bestå, bör det tas höjd för att lagen kan behöva tillämpas fram till årsskiftet. Inget hindrar att lagen upphävs dessförinnan, om det bedöms möjligt.

Några av de som yttrar sig över utkastet till lagrådsremiss förordar att det i en särskild övergångsbestämmelse anges att lagen ska tillämpas på stämmor som hålls den 15 april 2020 eller senare, för att på så sätt möjliggöra att fullmaktsinsamling eller poströstning kan inledas redan före ikraftträdandet. Enligt regeringens mening kräver detta emellertid inte någon särskild övergångsbestämmelse. Bolag och föreningar kan redan före ikraftträdandet vidta sådana åtgärder som omfattas av förslagen, under förutsättning att den stämma som åtgärderna avser äger rum efter att lagen har trätt i kraft.

7 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslaget underlättar för företag att genomföra sina årsstämmor på ett sådant sätt att risken för virusspridning kan minimeras och kan i vissa fall bidra till att begränsa kostnaderna för att genomföra stämman.

Förslagen underlättar för medlemmar och aktieägare att under rådande förhållanden utöva sin rösträtt.

Bedömningen i utkastet till lagrådsremiss överensstämmer med regeringens.

Synpunkter på bedömningen: Samtliga myndigheter och organisationer som yttrar sig delar bedömningen eller har ingen invändning mot den.

Skälen för regeringens bedömning

Konsekvenser för företag och enskilda

Förslagen underlättar för bl.a. aktiebolag och ekonomiska föreningar att genomföra bolags- och föreningsstämmor på ett sådant sätt att risken för spridning av det virus som orsakar covid-19 kan minimeras. De alternativa åtgärder som uppnår samma resultat är inte genomförbara på den korta tid som är tillgänglig (se avsnitt 5).

De bolag och föreningar som väljer att genomföra fullmaktsinsamling eller poströstning drabbas av en kostnad för detta. Den kostnaden är dock sannolikt lägre än kostnaden för andra åtgärder som företagen annars hade behövt vidta för att motverka smittspridning vid stämman. Förslagen kan på så sätt bidra till att begränsa vissa av bolagens och föreningarnas kostnader för att under rådande förhållanden arrangera och genomföra stämman.

Förslagen underlättar också för de medlemmar och aktieägare som under rådande förhållanden inte kan eller vill närvara personligen vid stämman att utöva sin rösträtt. Genom att inte närvara personligen har de visserligen inte möjlighet att utöva sin rätt att vid stämman begära upplysningar från styrelsen och den verkställande direktören. En omfattande poströstning eller röstning genom ombud kan också innebära att stämmans funktion som mötes- och diskussionsforum minskar. I det rådande läget framstår detta som acceptabelt.

Förslaget bedöms medföra ett behov av informationsinsatser från bl.a. näringslivs- och bostadsrättsorganisationer.

Konsekvenser för staten och kommunerna

Förslagen medför ett behov av informationsinsatser från Bolagsverket. Kostnaden för detta kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen bedöms inte heller i övrigt medföra några större kostnader för myndigheterna. De får inga statsfinansiella konsekvenser.

Förslagen kan inte antas få några konsekvenser för det kommunala självstyret.

Övrigt

Förslagen får inga konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.

Förslagen är i allt väsentligt förenliga med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Av artikel 5.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG av den 11 juli 2007 om utnyttjande av vissa av aktieägares rättigheter i börsnoterade företag följer dock att ett publikt aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES, i förekommande fall ska tillhandahålla aktieägarna de formulär som ska användas vid röstning med fullmakt eller per post senast tre veckor före stämman. Förslagen i denna lagrådsremiss innebär att den tiden minskas till en vecka. Under

rådande förhållanden är detta tillfälliga avsteg från direktivets ordalydelse emellertid motiverat.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om tillfälliga undantag för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor

Lagens innehåll och syfte

1 § Denna lag innehåller undantag från vissa bestämmelser om deltagande i bolagsstämmor, föreningsstämmor och sparbanksstämmor i följande lagar:

- aktiebolagslagen (2005:551),
- lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar,
- bostadsrättslagen (1991:614),
- lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt,
- lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,
- sparbankslagen (1987:619), och
- lagen (1995:1570) om medlemsbanker.

Lagen syftar till att underlätta genomförandet av bolags-, förenings- och sparbanksstämmor på ett sådant sätt att risken för spridning av det virus som orsakar covid-19 minimeras.

Paragrafen anger lagens innehåll och syfte. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Av *första stycket* framgår att lagen innehåller tillfälliga undantag från vissa begränsningar i fråga om möjligheterna till fullmaktsinsamling, poströstning och deltagande vid stämma genom ombud. Den gäller för aktiebolag och ekonomiska föreningar, inklusive bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrättsföreningar, andra företagsformer som tillämpar reglerna för aktiebolag eller ekonomiska föreningar samt sparbanker.

Lagens syfte är enligt *andra stycket* att underlätta genomförandet av stämmor på ett sådant sätt att risken för spridning av det virus som orsakar covid-19.

Insamling av fullmakter och poströstning i aktiebolag

2 § Trots 7 kap. 4 § första stycket, 24 § tredje stycket och 63 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) får styrelsen i ett aktiebolag inför en viss bolagsstämma besluta om insamling av fullmakter, även om det inte anges i bolagsordningen och utan att det anges i kallelsen till stämman.

Vid insamling av fullmakter med stöd av första stycket får det fullmaktsformulär som anges i 7 kap. 4 § andra stycket aktiebolagslagen tillhandahållas aktieägarna även genom att publiceras på bolagets webbplats tillsammans med den information som anges i 7 kap. 24 § tredje stycket i den lagen. Formuläret och informationen ska då, med avvikelse från det som anges i 7 kap. 56 c § aktiebolagslagen, hållas tillgängliga på webbplatsen under minst en vecka närmast före stämman och dagen för stämman.

I stället för att publiceras på bolagets webbplats får formuläret och informationen, med avvikelse från det som anges i 7 kap. 56 c § aktiebolagslagen, tillhandahållas aktieägarna genom att senast en vecka före stämman

lämnas till dem på det sätt som bolaget annars använder för att lämna information till aktieägarna.

Paragrafen ger möjlighet för styrelsen att besluta om undantag från aktiebolagslagens förbud mot att fullmakter samlas in av bolaget. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Första stycket ger styrelsen möjlighet att inför en viss bolagsstämma besluta om insamling av fullmakter, även om det inte anges i bolagsordningen och utan att det anges i kallelsen till stämman.

I *andra* och *tredje styckena* anges på vilka sätt och vid vilken senaste tidpunkt som fullmaktsformulär och information om hur aktieägarna ska gå till väga för att utöva sin rösträtt med användning av en sådan fullmakt i sådana fall ska tillhandahållas aktieägarna.

Bolaget kan enligt bestämmelserna välja mellan att tillhandahålla formuläret och informationen på sin webbplats eller att lämna dem till aktieägarna på det sätt som bolaget annars använder för att lämna information till aktieägarna. Det kan t.ex. vara genom post eller med elektroniska hjälpmedel. Inget hindrar att ett bolag tillhandahåller formuläret och informationen både på sin webbplats och på något annat sätt. Oavsett hur formuläret och informationen tillhandahålls ska det ske senast en vecka före stämman.

När det gäller fullmakten som sådan krävs att den är skriftlig, undertecknad av aktieägaren och daterad (se 7 kap. 3 § aktiebolagslagen). Kravet på att fullmakten ska vara skriftlig hindrar inte att fullmakten ges in i elektronisk form. I sådana fall kan undertecknande ske med avancerad elektronisk underskrift (se 1 kap. 13 § aktiebolagslagen och prop. 2004/05:85 s. 591). Om bolaget godtar det finns det inte heller något hinder mot att ett undertecknat fullmaktsformulär i original skannas in eller fotograferas av och tillsänds bolaget via e-post.

Paragrafen utgör delvis ett undantag från de regler i aktiebolagslagen som annars gäller för kallelse till en bolagsstämma och tillhandahållande av handlingar. Om bolaget följer förfarandet i paragrafen aktualiseras således inte bestämmelsen om fel i kallelse m.m. i 7 kap. 26 § aktiebolagslagen.

3 § Trots 7 kap. 4 a § första stycket, 24 § tredje stycket och 63 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) får styrelsen i ett aktiebolag inför en viss bolagsstämma besluta att aktieägarna före stämman ska kunna utöva sin rösträtt per post, även om det inte anges i bolagsordningen och utan att det anges i kallelsen till stämman.

Vid poströstning med stöd av första stycket får det formulär som anges i 7 kap. 4 a § andra stycket aktiebolagslagen tillhandahållas aktieägarna genom att publiceras på bolagets webbplats tillsammans med den information som anges i 7 kap. 24 § tredje stycket i den lagen. Formuläret och informationen ska då, med avvikelse från det som anges i 7 kap. 56 c § aktiebolagslagen, hållas tillgängliga på webbplatsen under minst en vecka närmast före stämman och dagen för stämman.

I stället för att publiceras på bolagets webbplats får formuläret och informationen, med avvikelse från det som anges i 7 kap. 56 c § aktiebolagslagen, tillhandahållas aktieägarna genom att senast en vecka före stämman lämnas till dem på det sätt som bolaget annars använder för att lämna information till aktieägarna.

Paragrafen innebär att det inte krävs en bestämmelse i bolagsordningen för att styrelsen i ett aktiebolag ska få besluta att aktieägarna ska kunna utöva sin rösträtt genom poströstning. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Första stycket ger styrelsen möjlighet att inför en viss bolagsstämma besluta att aktieägarna ska kunna använda sig av poströstning, även om det inte anges i bolagsordningen och utan att det anges i kallelsen till stämman.

I *andra och tredje styckena* anges på vilka sätt och vid vilken senaste tidpunkt som poströstningsformulär och information om hur aktieägarna ska gå till väga för att utöva sin rösträtt genom poströstning i sådana fall ska tillhandahållas aktieägarna.

Bolaget kan enligt bestämmelserna välja mellan att tillhandahålla formuläret och informationen på sin webbplats eller att lämna dem till aktieägarna på det sätt som bolaget annars använder för att lämna information till aktieägarna. Det kan t.ex. vara genom post eller med elektroniska hjälpmedel. Inget hindrar att ett bolag tillhandahåller formuläret och informationen både på sin webbplats och på något annat sätt. Oavsett hur formuläret och informationen tillhandahålls ska det ske senast en vecka före stämman.

Det är upp till styrelsen att besluta hur poströstningen ska gå till, t.ex. vid vilken tidpunkt poströsten senast ska vara bolaget tillhanda och om poströsten ska kunna avges med e-post (jfr prop. 2009/10:247 s. 55).

Paragrafen utgör delvis ett undantag från de regler i aktiebolagslagen som annars gäller för kallelse till en bolagsstämma och tillhandahållande av handlingar. Om bolaget följer förfarandet i paragrafen aktualiseras således inte bestämmelsen om fel i kallelse m.m. i 7 kap. 26 § aktiebolagslagen.

Ombud och poströstning i andra företagsformer

Ekonomiska föreningar

4 § Trots 6 kap. 4 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en ekonomisk förening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna har rätt att anlita ett ombud som inte ingår i den krets som anges i första stycket i den paragrafen. Trots 5 § i samma kapitel och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen också besluta att ombud vid stämman får företräda mer än tre medlemmar.

Trots 6 kap. 42 § andra stycket lagen om ekonomiska föreningar och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen inför ett visst fullmäktigemöte dels besluta att fullmäktige får delta i mötet genom ombud, dels fatta sådana beslut som anges i första stycket i den förevarande paragrafen även när det gäller fullmäktige.

Paragrafen innebär att styrelsen i en ekonomisk förening ges möjlighet att inför en viss föreningsstämma besluta om undantag från begränsningar i fråga om vem som får anlitas som ombud och hur många medlemmar ett ombud får företräda. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Styrelsen kan fatta ett beslut enligt *första stycket* oavsett vilka bestämmelser om användandet av ombud som finns i stadgarna. Ett beslut kan gå ut på att medlemmarna får anlita vilket ombud de vill, trots att stadgarna begränsar ombudskretsen till exempelvis andra medlemmar, eller att flera

medlemmar får anlita samma ombud, trots att stadgarna begränsar antalet medlemmar som kan företrädas av ett ombud.

Styrelsens beslut kan fattas för att underlätta fullmaktsinsamling genom föreningen. Det kan även fattas utan samband med fullmaktsinsamling.

En fullmaktsinsamling skulle exempelvis kunna ske på ett sätt som motsvarar det som är föreskrivet för aktiebolag. Föreningen tillhandahåller i så fall ett fullmaktsformulär på sin webbplats eller lämnar det till medlemmarna på det sätt som föreningen annars använder för att lämna information till medlemmarna. I formuläret ska det anges vem som får i uppdrag att företräda medlemmen på stämman i de frågor som anges i formuläret. Frågorna ska motsvara de förslag till beslut som angetts i förslaget till dagordning för stämman och innehålla två likvärdigt presenterade svarsalternativ med rubrikerna Ja och Nej. Av formuläret bör det även framgå att medlemmen inte kan instruera ombudet på annat sätt än genom att markera ett av de angivna svarsalternativen och att det inte är tillåtet att villkora svaren.

I *andra stycket* anges att styrelsen inför ett visst fullmäktigemöte även får besluta att fullmäktige får delta i mötet genom ombud. Styrelsen kan då även fatta sådana beslut som anges i första stycket, t.ex. att ett ombud ska få företräda flera fullmäktige, trots att stadgarna innehåller en begränsning i detta avseende.

5 § Trots 6 kap. 6 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar får styrelsen i en ekonomisk förening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna före stämman ska kunna utöva sin rösträtt per post, även om det inte anges i stadgarna och utan att det anges i kallelsen till stämman.

Vid poströstning med stöd av första stycket får det formulär som anges i 6 kap. 6 § andra stycket lagen om ekonomiska föreningar tillhandahållas medlemmarna även genom att publiceras på föreningens webbplats tillsammans med den information som anges i den paragrafen. Formuläret och informationen ska då hållas tillgängliga på webbplatsen under minst en vecka närmast före stämman och dagen för stämman.

I stället för att publiceras på föreningens webbplats får formuläret och informationen tillhandahållas medlemmarna genom att senast en vecka före stämman lämnas till dem på det sätt som föreningen annars använder för att lämna information till medlemmarna.

Paragrafen innebär att det inte krävs en bestämmelse i stadgarna för att styrelsen i en ekonomisk förening ska få besluta att medlemmarna ska kunna utöva sin rösträtt genom poströstning. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 3 §. För en kommentar, se den paragrafen.

Bostadsrättsföreningar

6 § Trots 9 kap. 14 § 4 bostadsrättslagen (1991:614) och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en bostadsrättsförening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna har rätt att anlita ett ombud som inte ingår i den krets som anges i den punkten och att ett ombud får företräda mer än en medlem.

Paragrafen innebär att styrelsen i en bostadsrättsförening ges möjlighet att inför en viss föreningsstämma besluta om undantag från begränsningar i

fråga om vem som får anlitas som ombud och hur många medlemmar ett ombud får företräda. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 4 §. För en kommentar, se den paragrafen.

7 § Trots 9 kap. 14 § 3 bostadsrättslagen (1991:614) får styrelsen i en bostadsrättsförening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna före stämman ska kunna utöva sin rösträtt per post i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar och 5 § i denna lag.

Paragrafen innebär att styrelsen i en bostadsrättsförening ges möjlighet att inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna ska kunna utöva sin rösträtt genom poströstning. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 3 §. För en kommentar, se den paragrafen.

Kooperativa hyresrättsföreningar

8 § Trots 2 kap. 17 b § lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en kooperativ hyresrättsförening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna har rätt att anlita ett ombud som inte ingår i den krets som anges i den paragrafen och att ett ombud får företräda mer än en medlem.

Paragrafen innebär att styrelsen i en kooperativ hyresrättsförening ges möjlighet att inför en viss föreningsstämma besluta om undantag från begränsningar i fråga om vem som får anlitas som ombud och hur många medlemmar ett ombud får företräda. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 4 §. För en kommentar, se den paragrafen.

9 § Trots 2 kap. 17 a § lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt får styrelsen i en kooperativ hyresrättsförening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna före stämman ska kunna utöva sin rösträtt per post i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar och 5 § i denna lag.

Paragrafen innebär att styrelsen i en kooperativ hyresrättsförening ges möjlighet att inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna ska kunna utöva sin rösträtt genom poströstning. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 3 §. För en kommentar, se den paragrafen.

Samfällighetsföreningar

10 § Trots 49 § lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en samfällighetsförening inför en viss föreningsstämma besluta att ett ombud får företräda mer än en medlem.

Paragrafen innebär att styrelsen i en samfällighetsförening ges möjlighet att inför en viss föreningsstämma besluta om undantag från begränsningar

i fråga om hur många medlemmar ett ombud får företräda. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 4 §. För en kommentar, se den paragrafen.

Sparbanker och medlemsbanker

11 § Trots 4 kap. 13 § första stycket sparbankslagen (1987:619) och oavsett vad som anges i reglementet, får styrelsen i en sparbank inför en viss sparbanksstämma besluta att huvudmännen får anlita ombud med skriftlig, av huvudmannen undertecknad och daterad fullmakt eller utöva sin rösträtt per post i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar och 5 § i denna lag.

En huvudman som anlitar ett ombud eller utövar sin rösträtt per post ska anses vara närvarande vid tillämpning av 4 kap. 14 § sparbankslagen.

Paragrafen innebär att styrelsen i en sparbank ges möjlighet att inför en viss sparbanksstämma besluta att huvudmännen ska kunna utöva sin rösträtt genom ombud eller poströstning. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har i fråga om poströstning en motsvarande innebörd som 3 §. För en kommentar, se den paragrafen.

12 § Trots 7 kap. 2 § lagen (1995:1570) om medlemsbanker och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en medlemsbank inför en viss föreningsstämma besluta att ett ombud får företräda mer än en medlem.

Trots 7 kap. 12 § lagen om medlemsbanker och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen inför ett visst fullmäktigemöte besluta dels att fullmäktige får delta i mötet genom ombud, dels att ett ombud får företräda mer än en fullmäktig.

Det som sägs om poströstning i 5 § i denna lag gäller även för medlemsbanker.

Paragrafen innebär att styrelsen i en medlemsbank ges möjlighet att inför en viss föreningsstämma besluta om undantag från begränsningar i fråga om hur många medlemmar ett ombud får företräda och om att medlemmarna ska kunna utöva sin rösträtt genom poströstning. Därutöver innebär paragrafen att styrelsen även inför ett visst fullmäktigemöte får besluta att en fullmäktig får delta i mötet genom ombud. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Paragrafen har en motsvarande innebörd som 3 § och 4 § första stycket andra meningen och andra stycket. För en kommentar, se de paragraferna.

Ömsesidiga försäkringsbolag, försäkringsföreningar och tjänstepensionsföreningar

13 § Bestämmelserna i 4 och 5 §§ gäller även för ömsesidiga försäkringsbolag, försäkringsföreningar och tjänstepensionsföreningar. Det som sägs i de paragraferna om stadgarna ska när det gäller ömsesidiga försäkringsbolag avse bolagsordningen.

Genom paragrafen görs lagens bestämmelser om ombud och poströstning i ekonomiska föreningar tillämpliga även på ömsesidiga försäkringsbolag, försäkringsföreningar och tjänstepensionsföreningar. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Av 11 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) följer att bestämmelserna om ombud och poströstning i aktiebolag i 2 och 3 §§ i den förevarande lagen gäller även för försäkringsaktiebolag.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 15 april 2020.
2. Lagen upphör att gälla vid utgången av 2020.

Lagen träder i kraft den 15 april 2020 (*punkt 1*).

Av *punkt 2* framgår att lagen upphör att gälla vid årsskiftet 2020/21.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

Lagförslaget i utkastet till lagrådsremiss

Förslag till lag om tillfälliga åtgärder för att underlätta genomförandet av bolags- och föreningsstämmor

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll och syfte

1 § Denna lag innehåller undantag från vissa bestämmelser om deltagande i bolagsstämmor, föreningsstämmor och sparbanksstämmor i aktiebolagslagen (2005:551), lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, bostadsrättslagen (1991:614), lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt, lagen (1995:1570) om medlemsbanker och sparbankslagen (1987:619).

Lagen syftar till att underlätta genomförandet av bolags-, förenings- och sparbanksstämmor på ett sådant sätt att risken för spridning av det virus som orsakar covid-19 minimeras.

Insamling av fullmakter och poströstning i aktiebolag

2 § Trots 7 kap. 4 § första stycket, 24 § tredje stycket, 56 c § och 63 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) får styrelsen i ett aktiebolag inför en viss bolagsstämma besluta om insamling av fullmakter, även om det inte anges i bolagsordningen och utan att det anges i kallelsen till stämman.

Vid insamling av fullmakter med stöd av första stycket får det fullmaktsformulär som anges i 7 kap. 4 § andra stycket aktiebolagslagen i stället tillhandahållas aktieägarna genom att publiceras på bolagets webbplats tillsammans med den information som anges i 7 kap. 24 § tredje stycket i den lagen. Formuläret och informationen ska då hållas tillgängliga på webbplatsen under minst en vecka närmast före stämman.

I stället för att publiceras på bolagets webbplats får formuläret och informationen tillhandahållas aktieägarna genom att senast en vecka före stämman lämnas till dem på det sätt som bolaget annars använder för att lämna information till aktieägarna.

3 § Trots 7 kap. 4 a § första stycket, 24 § tredje stycket, 56 c § och 63 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) får styrelsen i ett aktiebolag inför en viss bolagsstämma besluta att aktieägarna före stämman ska kunna utöva sin rösträtt per post, även om det inte anges i bolagsordningen och utan att det anges i kallelsen till stämman.

Vid poströstning med stöd av första stycket får det formulär som anges i 7 kap. 4 a § andra stycket aktiebolagslagen i stället tillhandahållas aktieägarna genom att publiceras på bolagets webbplats tillsammans med den information som anges i 7 kap. 24 § tredje stycket i den lagen. Formuläret och informationen ska då hållas tillgängliga på webbplatsen under minst en vecka närmast före stämman.

I stället för att publiceras på bolagets webbplats får formuläret och informationen tillhandahållas aktieägarna genom att senast en vecka före

stämman lämnas till dem på det sätt som bolaget annars använder för att lämna information till aktieägarna. Bilaga 1

Ombud och poströstning i ekonomiska föreningar i allmänhet

4 § Trots 6 kap. 4 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en ekonomisk förening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna har rätt att anlita även ett ombud som inte ingår i den krets som anges i första stycket i den paragrafen. Trots 5 § i samma kapitel och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen också besluta att ombud vid stämman får företräda fler än tre medlemmar.

5 § Trots 6 kap. 6 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar får styrelsen i en ekonomisk förening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna före stämman ska kunna utöva sin rösträtt per post, även om det inte anges i stadgarna och utan att det anges i kallelsen till stämman.

Vid poströstning med stöd av första stycket får det formulär som anges i 6 kap. 6 § andra stycket lagen om ekonomiska föreningar i stället tillhandahållas medlemmarna genom att publiceras på föreningens webbplats tillsammans med den information som anges i den paragrafen. Formuläret och informationen ska då hållas tillgängliga på webbplatsen under minst en vecka närmast före stämman.

I stället för att publiceras på föreningens webbplats får formuläret och informationen tillhandahållas medlemmarna genom att senast en vecka före stämman lämnas till dem på det sätt som föreningen annars använder för att lämna information till medlemmarna.

Ombud och poströstning i bostadsrättsföreningar

6 § Trots 9 kap. 14 § 4 bostadsrättslagen (1991:614) och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en bostadsrättsförening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna har rätt att anlita även ett ombud som inte ingår i den krets som anges i den punkten och att ett ombud får företräda mer än en medlem.

7 § Trots 9 kap. 14 § 3 bostadsrättslagen (1991:614) får styrelsen i en bostadsrättsförening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna före stämman ska kunna utöva sin rösträtt per post i enlighet med 6 kap. 6 § lagen om ekonomiska föreningar och 5 § i denna lag.

Ombud och poströstning i kooperativa hyresrättsföreningar

8 § Trots 2 kap. 17 b § lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt får styrelsen i en kooperativ hyresrättsförening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna har rätt att anlita även ett ombud som inte ingår i den krets som anges i den paragrafen och att ett ombud får företräda mer än en medlem.

9 § Trots 2 kap. 17 a § lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt får styrelsen i en kooperativ hyresrättsförening inför en viss föreningsstämma besluta att medlemmarna före stämman ska kunna utöva sin rösträtt per

post i enlighet med 6 kap. 6 § lagen om ekonomiska föreningar och 5 § i denna lag.

Ombud och poströstning i medlemsbanker och sparbanker

10 § Trots 7 kap. 2 § lagen (1995:1570) om medlemsbanker och oavsett vad som anges i stadgarna, får styrelsen i en medlemsbank inför en viss föreningsstämma besluta att ett ombud får företräda mer än en medlem. Det som sägs i 5 § gäller även för medlemsbanker.

11 § Trots 4 kap. 13 § första stycket sparbankslagen (1987:619) får styrelsen i en sparbank inför en viss sparbanksstämma besluta att huvudmännen får utöva sin rösträtt även genom ombud eller per post i enlighet med 6 kap. 6 § lagen om ekonomiska föreningar och 5 § i denna lag.

En huvudman som utövar sin rösträtt genom ombud eller per post ska anses vara närvarande vid tillämpning av 4 kap. 14 § sparbankslagen.

Ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar

12 § Bestämmelserna i 4 och 5 §§ gäller även för ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar. Det som sägs i de paragraferna om stadgarna ska när det gäller ömsesidiga försäkringsbolag avse bolagsordningen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 15 april 2020.
 2. Lagen upphör att gälla vid utgången av 2020.

Förteckning över myndigheter och organisationer som getts tillfälle att lämna synpunkter

Följande myndigheter och organisationer, som har getts tillfälle att lämna synpunkter, har yttrat sig över utkastet till lagrådsremiss: Bolagsverket, Bostadsrätterna, Finansinspektionen, Folkhälsomyndigheten, Företagarna, HSB Riksförbund, Institutionella Ägares Förening, Kollegiet för svensk bolagsstyrning, Polismyndigheten, Riksbyggen, Sparbankernas Riksförbund, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Svensk Försäkring, Svensk Kooperation, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Aktiesparares Riksförbund och Tjänstepensionsförbundet.

Yttranden har också inkommit från Telefonaktiebolaget LM Ericsson och Villaägarnas Riksförbund.